

CARU COMMV. Torhoutsesteenweg 2A/0502 8400 OOSTENDE

VORMINGEN

FORMATIONS

CONSULTANCY

info@caru-commv.be

<https://www.caru-commv.be>

CARU OVERHEIDSOPDRACHTEN 2023

NIEUWSBRIEF NOVEMBER 2023

WETGEVING

WET 9 OKTOBER 2023. TOT VEREENVOUDIGING VAN DE OPZEGGINGSREGELS VOOR VERZEKERINGSOVEREENKOMSTEN

RECHTSPAAK EUROPEES HOF

REGELGEVING GDPR/AVG RECHT OPKOSTELOOS EERSTE AFSCHRIFT

ARREST VAN HET HOF (Eerste kamer) 26 oktober 2023

RECHTSPRAAK RAAD VAN STATE

HET BEGRIP DAGELIJKS BESTUUR

ONDERTEKENINGSBEVOEGDHEID VAN OFFERTES

SELECTIECRITERIA VERSUS GUNNINGCRITERIA

INFO VARIA :

INDEXCIJFER VAN DE CONSUMPTIEPRIJZEN VAN DE MAAND OKTOBER 2023 – SPILINDEX

OVERSCHREDEN FEDRALE LOONAANPASSING DECEMBER + 2%

11 SEPTEMBER 2023. — OMZENDBRIEF. — REDUCEREN VAN VEILIGHEIDSRISICO'S IN HET KADER VAN OVERHEIDSOPDRACHTEN. — LEKKEN VAN GEVOELIGE INFORMATIE. — SPIONAGE

ONS OPLEIDINGSAANBOD :

-OVERZICHT VAN INTERNE OPLEIDINGSMOGELIJKHEDEN ZIE <https://www.caru-commv.be>

LAANBOD HANDBOEKEN

HANDBOEK MASTERCLASS 2022 DELEGATIE EN STRUCTURERING VAN DE AANKOOPDIENST

-HANDBOEK MASTERCLASS 2023 VIJF JAAR PRAKTIJKTOEPASSING WOO **EERSTE DEEL**

CAPITA SELECTA

-HANDBOEK MASTERCLASS 2023 VIJF JAAR PRAKTIJKTOEPASSING WOO **TWEDE DEEL**

SELECTIE EN GUNNING

VOORAANKONDIGING MASTERCLASS 2024 VIJF JAAR PRAKTIJK TOEPASSING WOO **DERDE DEEL**

GUNNINGWIJZEN EN GUNNINGMETHODES, NAZICHT EN EVALUATIE

Ed. 011/2023 VEWA Copyright © 2023 Alle rechten voorbehouden

PROF RUDI CLAEYS

WET 9 OKTOBER 2023. TOT VEREENVOUDIGING VAN DE OPZEGGINGSREGELS VOOR VERZEKERINGSOVEREENKOMSTEN

GERESUMEERD worden volgende aanpassingen doorgevoerd met ingangsdatum 19/10/2024

Opzeg kan ook via **elektronische aangetekende zending** met de vereiste gekwalificeerde handtekening

Verplichte ontvangstmelding door de verzekeraar

Stilzwijgend verlengde polissen "niet leven" inperking van de opzegtermijn tot **twee maanden**

Na twee jaar evaluatie om zelfs te herleiden naar één maand?

TEKST VAN DE WET

HOOFDSTUK 1. - Algemene bepaling

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

HOOFDSTUK 2. - Wijzigingen van de wet van 4 april 2014

betreffende de verzekeringen

Art. 2. In artikel 84 van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste lid, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

a) de woorden "bij een aangetekende brief" worden vervangen door de woorden "bij een **aangetekende zending**";

b) het lid wordt aangevuld met de volgende zin:

"Indien de aangetekende zending elektronisch wordt verstuurd, moet het gaan om een **gekwalificeerde dienst voor elektronisch aangetekende bezorging** in de zin van artikel 3.37 van Verordening (EU) nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt en tot intrekking van Richtlijn 1999/93/EG.";

2° in paragraaf 2, eerste lid, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

a) de woorden ", 85/1, § 2," worden ingevoegd tussen de woorden "in de artikelen 57, §§ 3, 4 en 5, 71" en de woorden "en 86, § 1,";

b) de woorden "of, ingeval van een aangetekende brief" worden vervangen door de woorden "of, ingeval van een aangetekende zending";

3° het artikel wordt aangevuld met een paragraaf 3, luidende:

" § 3. Onverminderd paragraaf 1 en voor zover de verzekeraar daarin voorziet, kan de

overeenkomst door de verzekeringnemer worden opgezegd via een digitale omgeving die door de verzekeraar of door de verzekeringstussenpersoon ter beschikking wordt gesteld, waarbij de verzekeringnemer de opzegging elektronisch ondertekent met een **gekwalificeerde elektronische handtekening** of met een gekwalificeerd elektronisch zegel bedoeld in respectievelijk de artikelen 3.12 en 3.27 van Verordening (EU) nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt en tot intrekking van Richtlijn 1999/93/EG, waarmee de ondertekenaar zich identificeert en zijn wil kenbaar maakt.

De verzekeraar bezorgt de verzekeringnemer onverwijld, op een duurzame gegevensdrager, een ontvangstmelding van de opzegging met vermelding van het nummer van de overeenkomst.

Onverminderd paragraaf 2 heeft de opzegging pas uitwerking na het verstrijken van een termijn van een maand te rekenen van de dag volgend op de datum van de elektronische handtekening."

Art. 3. In artikel 85, § 1, eerste lid, van dezelfde wet worden de woorden "Behalve wanneer een van de partijen ten minste drie maanden vóór de vervaldag van de overeenkomst zich ertegen verzet, volgens de in artikel 84 voorgeschreven wijzen" vervangen door de woorden "Behalve wanneer de verzekeringnemer ten minste twee maanden vóór de vervaldag van de overeenkomst zich ertegen verzet, volgens de in artikel 84, §§ 1 of 3, voorgeschreven wijzen, of behalve wanneer de verzekeraar ten minste drie maanden vóór de vervaldag van de overeenkomst zich ertegen verzet, volgens de in artikel 84, § 1, voorgeschreven wijzen".

Art. 4. In dezelfde wet wordt een artikel 85/1 ingevoegd, luidende:

"Opzegging ingeval van bepaalde stilzwijgend verlengbare overeenkomsten

Art. 85/1. § 1. **Dit artikel is van toepassing op stilzwijgend verlengbare verzekeringsovereenkomsten:**

- die behoren tot de bedrijfstakken uit de groep activiteiten "**niet-leven**";
- en die betrekking hebben op de consumenten in de zin van artikel I.1, 2°, van het Wetboek van economisch recht.

De Koning kan bepaalde bedrijfstakken uit de groep activiteiten "niet-leven" vaststellen waarop dit artikel niet van toepassing is.

§ 2. In afwijking van artikel 85 kan de verzekeringnemer, na het verstrijken van een termijn van één jaar na de aanvang van de verzekeringsovereenkomst, de in paragraaf 1 bedoelde stilzwijgend verlengbare overeenkomsten zonder kosten of boeten opzeggen.

De opzegging heeft uitwerking na het verstrijken van een **termijn van twee maanden** vanaf de dag na de betekening of vanaf de dag na de datum van het ontvangsbewijs, of, bij een aangetekende zending, vanaf de dag na de indiening ervan, of, bij een opzegging via een door de verzekeraar ter beschikking gestelde digitale omgeving, vanaf de dag na de elektronische handtekening.

Aan het in het eerste lid bedoelde opzeggingsrecht wordt in duidelijke en bevattelijke bewoordingen herinnerd op elk premievervaldagbericht.

Wanneer de overeenkomst wordt opgezegd met inachtneming van de in het eerste lid bepaalde voorwaarden, heeft de verzekeringnemer recht op het premiekrediet, overeenkomstig artikel 73.

§ 3. De verzekeringnemer die overeenkomstig paragraaf 2 een overeenkomst wil opzeggen met het oog op het sluiten van een overeenkomst met een nieuwe verzekeraar, kan die nieuwe verzekeraar of, in voorkomend geval, een verzekeringstussenpersoon, verzoeken om voor zijn rekening de nodige formele stappen te zetten om **het opzeggingsrecht uit te oefenen. In dat geval zorgt de nieuwe verzekeraar of, in voorkomend geval, de verzekeringstussenpersoon** ervoor dat de nieuwe overeenkomst uiterlijk bij het verstrijken van de opzeggingstermijn in werking treedt.

Het in het eerste lid bedoelde verzoek van de verzekeringnemer mag niet worden geweigerd.

Niettegenstaande artikel 66 kan in geval van combinatiepolissen de oude overeenkomst in haar geheel worden opgezegd.

Hetzelfde recht geldt wanneer de verzekeringnemer zich overeenkomstig artikel 85 verzet tegen de stilzwijgende verlenging van een overeenkomst, teneinde een overeenkomst te sluiten met een nieuwe verzekeraar.

§ 4. De Koning bepaalt bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad de nadere regels en de toepassingsvoorwaarden van dit artikel."

HOOFDSTUK 3. - Evaluatie

Art. 5. De Commissie voor Verzekeringen, bedoeld in deel 7, titel IV, van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, wordt belast met de evaluatie van de toepassing van deze wet.

Zij evalueert in het bijzonder:

1° de mogelijkheid om voor de verzekeringsnemer de termijn tot één maand te verkorten om zich te verzetten tegen de stilzwijgende verlenging bedoeld in artikel 85, § 1, van dezelfde wet; alsook

2° de mogelijkheid om voor de verzekeringsnemer de termijn tot één maand te verkorten voor de inwerkingtreding van de opzegging bedoeld in artikel 85/1, § 2, tweede lid, van dezelfde wet.

Daartoe bezorgt zij twee jaar na de inwerkingtreding van deze wet een verslag aan de Koning en aan de Kamer van volksvertegenwoordigers.

HOOFDSTUK 4. - Inwerkingtreding

Art. 6. Deze wet **treedt in werking** op de eerste dag van de **twaaftde maand na de bekendmaking** ervan in het Belgisch Staatsblad en is van toepassing op de overeenkomsten die vanaf die datum worden gesloten of stilzwijgend worden verlengd.

Kondigen deze wet af, bevelen dat zij met 's Lands zegel zal worden bekleed en door het Belgisch Staatsblad zal worden bekendgemaakt.

Gegeven te Brussel, 9 oktober 2023.

REGELGEVING GPDR AVG RECHT OPKOSTELOOS EERSTE AFSCHRIFT

ARREST VAN HET HOF (Eerste kamer) 26 oktober 2023

”

Prejudiciële verwijzing – Verwerking van persoonsgegevens – Verordening (EU) 2016/679 – Artikel 12, 15 en 23 – **Recht van inzage** van de betrokkene in de hem betreffende persoonsgegevens die worden verwerkt – **Recht om kosteloos een eerste kopie van die gegevens te verkrijgen** – Verwerking van de gegevens van een patiënt door zijn arts – Medisch dossier – Redenen voor het verzoek om inzage – Gebruik van de gegevens voor de aansprakelijkheidsstelling van de behandelaar – Begrip „kopie”

In zaak C-307/22,

Arrest

1 Het verzoek om een prejudiciële beslissing betreft de uitlegging van artikel 12, lid 5, artikel 15, lid 3, en artikel 23, lid 1, onder i), van verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming) (PB 2016, L 119, blz. 1, met rectificaties in PB 2018, L 127, blz. 2, en PB 2021, L 74, blz. 35; hierna: „AVG”).

2 Dit verzoek is ingediend in het kader van een geding tussen FT en DW over de weigering van FT, een tandarts, om haar patiënt kosteloos een eerste kopie van zijn medisch dossier te verstrekken.

Toepasselijke bepalingen

Unierecht

3 In overweging 4 AVG staat te lezen:

„[...] Het recht op bescherming van persoonsgegevens heeft geen absolute gelding, maar moet worden beschouwd in relatie tot de functie ervan in de samenleving en moet conform het evenredigheidsbeginsel tegen andere grondrechten worden afgewogen. Deze verordening eerbiedigt alle grondrechten alsook de vrijheden en beginselen die zijn erkend in het [Handvest van de grondrechten van de Europese Unie] [en] in de Verdragen [zijn] verankerd, met name [...] de vrijheid van ondernemerschap [...].”

4 De overwegingen 10 en 11 AVG luiden als volgt:

„(10) Teneinde natuurlijke personen een consistent en hoog beschermingsniveau te bieden en de belemmeringen voor het verkeer van persoonsgegevens binnen de [Europese] Unie op te heffen, dient het niveau van bescherming van de rechten en vrijheden van natuurlijke personen op het vlak van verwerking van deze gegevens in alle lidstaten gelijkwaardig te zijn. [...]

(11) Doeltreffende bescherming van persoonsgegevens in de gehele Unie vereist de versterking en nadere omschrijving van de rechten van betrokkenen en van de verplichtingen van degenen die persoonsgegevens verwerken en van degenen die over die verwerking beslissen, [...]"

5 Overweging 13 luidt:

„[...] Voorts worden de instellingen, organen en instanties van de Unie, en de lidstaten en hun toezichthoudende autoriteiten aangemoedigd om bij de toepassing van deze verordening de specifieke behoeften van de kleine, middelgrote en micro-ondernemingen in aanmerking te nemen. [...]"

6 Overweging 58 AVG luidt:

„Overeenkomstig het transparantiebeginsel moet informatie die bestemd is voor het publiek of voor de betrokkene beknopt, eenvoudig toegankelijk en begrijpelijk zijn en moet duidelijke en eenvoudige taal en, in voorkomend geval, aanvullende visualisatie worden gebruikt. Die informatie kan elektronisch worden verstrekt, bijvoorbeeld wanneer die tot het publiek is gericht, via een website. Dit geldt in het bijzonder voor situaties, waarin het vanwege zowel het grote aantal actoren als de technologische complexiteit van de praktijk voor een betrokkene moeilijk is te weten en te begrijpen of, door wie en met welk doel zijn persoonsgegevens worden verzameld, zoals bij onlineadvertenties. Aangezien kinderen specifieke bescherming verdienen, dient de informatie en communicatie, wanneer de verwerking specifiek tot een kind is gericht, in een zodanig duidelijke en eenvoudige taal te worden gesteld dat het kind deze makkelijk kan begrijpen.”

7 Overweging 59 AVG luidt als volgt:

„Er dienen regelingen voorhanden te zijn om de betrokkene in staat te stellen zijn rechten uit hoofde van deze verordening gemakkelijker uit te oefenen, zoals mechanismen om te verzoeken om met name inzage in en rectificatie of wissing van persoonsgegevens en, indien van toepassing, deze gratis te verkrijgen, alsmede om het recht van bezwaar uit te oefenen. [...]"

8 In overweging 63 AVG staat te lezen:

„Een betrokkene moet het recht hebben om de persoonsgegevens die over hem zijn verzameld, in te zien, en om dat recht eenvoudig en met redelijke tussenpozen uit te oefenen, zodat hij zich van de verwerking op de hoogte kan stellen en de rechtmatigheid daarvan kan controleren. Dit houdt ook in dat betrokkenen het recht dienen te hebben op inzage in hun persoonsgegevens betreffende hun gezondheid, zoals de gegevens in hun medisch dossier, dat informatie bevat over bijvoorbeeld diagnoses, onderzoeksresultaten, beoordelingen door behandelende artsen en verrichte behandelingen of ingrepen. [...]"

9 Artikel 4 AVG bepaalt:

„Voor de toepassing van deze verordening wordt verstaan onder:

1) ‚persoonsgegevens‘: alle informatie over een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon (‚de betrokkene‘); als identificeerbaar wordt beschouwd een natuurlijke persoon die direct of indirect kan worden geïdentificeerd, met name aan de hand van een identicator zoals een naam, een identificatienummer, locatiegegevens, een online

identificator of van een of meer elementen die kenmerkend zijn voor de fysieke, fysiologische, genetische, psychische, economische, culturele of sociale identiteit van die natuurlijke persoon;

2) ‚verwerking‘: een bewerking of een geheel van bewerkingen met betrekking tot persoonsgegevens of een geheel van persoonsgegevens, al dan niet uitgevoerd via geautomatiseerde procedés, zoals het verzamelen, vastleggen, ordenen, structureren, opslaan, bijwerken of wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiden of op andere wijze ter beschikking stellen, aligneren of combineren, afschermen, wissen of vernietigen van gegevens;

[...]”

10 Artikel 12 AVG bepaalt:

„1. De verwerkingsverantwoordelijke neemt passende maatregelen opdat de betrokkene de in de artikelen 13 en 14 bedoelde informatie en de in de artikelen 15 tot en met 22 en artikel 34 bedoelde communicatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal ontvangt, in het bijzonder wanneer de informatie specifiek voor een kind bestemd is. De informatie wordt schriftelijk of met andere middelen, met inbegrip van, indien dit passend is, elektronische middelen, verstrekt. Indien de betrokkene daarom verzoekt, kan de informatie mondeling worden meegedeeld, op voorwaarde dat de identiteit van de betrokkene met andere middelen bewezen is.

2. De verwerkingsverantwoordelijke faciliteert de uitoefening van de rechten van de betrokkene uit hoofde van de artikelen 15 tot en met 22. [...]

[...]

5. Het verstrekken van de in de artikelen 13 en 14 bedoelde informatie, en het verstrekken van de communicatie en het treffen van de maatregelen bedoeld in de artikelen 15 tot en met 22 en artikel 34 geschieden kosteloos. Wanneer verzoeken van een betrokkene kennelijk ongegrond of buitensporig zijn, met name vanwege hun repetitieve karakter, mag de verwerkingsverantwoordelijke ofwel:

- a) een redelijke vergoeding aanrekenen in het licht van de administratieve kosten waarmee het verstrekken van de gevraagde informatie of communicatie en het treffen van de gevraagde maatregelen gepaard gaan; ofwel
- b) weigeren gevolg te geven aan het verzoek.

Het is aan de verwerkingsverantwoordelijke om de kennelijk ongegronde of buitensporige aard van het verzoek aan te tonen.

[...]”

11 Artikel 15 AVG bepaalt:

„1. De betrokkene heeft het recht om van de verwerkingsverantwoordelijke uitsluitel te verkrijgen over het al dan niet verwerken van hem betreffende persoonsgegevens en, wanneer dat het geval is, om inzage te verkrijgen van die persoonsgegevens en van de volgende informatie:

- a) de verwerkingsdoeleinden;

- b) de betrokken categorieën van persoonsgegevens;
- c) de ontvangers of categorieën van ontvangers aan wie de persoonsgegevens zijn of zullen worden verstrekt, met name ontvangers in derde landen of internationale organisaties;
- d) indien mogelijk, de periode gedurende welke de persoonsgegevens naar verwachting zullen worden opgeslagen, of indien dat niet mogelijk is, de criteria om die termijn te bepalen;
- e) dat de betrokkene het recht heeft de verwerkingsverantwoordelijke te verzoeken dat persoonsgegevens worden gerectificeerd of gewist, of dat de verwerking van hem betreffende persoonsgegevens wordt beperkt, alsmede het recht tegen die verwerking bezwaar te maken;
- f) dat de betrokkene het recht heeft een klacht in te dienen bij een toezichthoudende autoriteit;
- g) wanneer de persoonsgegevens niet bij de betrokkene worden verzameld, alle beschikbare informatie over de bron van die gegevens;
- h) het bestaan van geautomatiseerde besluitvorming, met inbegrip van de in artikel 22, leden 1 en 4, bedoelde profilering, en, ten minste in die gevallen, nuttige informatie over de onderliggende logica, alsmede het belang en de verwachte gevolgen van die verwerking voor de betrokkene.

2. Wanneer persoonsgegevens worden doorgegeven aan een derde land of een internationale organisatie, heeft de betrokkene het recht in kennis te worden gesteld van de passende waarborgen overeenkomstig artikel 46 inzake de doorgifte.

3. De verwerkingsverantwoordelijke verstrekt de betrokkene een kopie van de persoonsgegevens die worden verwerkt. Indien de betrokkene om bijkomende kopieën verzoekt, kan de verwerkingsverantwoordelijke op basis van de administratieve kosten een redelijke vergoeding aanrekenen. Wanneer de betrokkene zijn verzoek elektronisch indient, en niet om een andere regeling verzoekt, wordt de informatie in een gangbare elektronische vorm verstrekt.

4. Het in lid 3 bedoelde recht om een kopie te verkrijgen, doet geen afbreuk aan de rechten en vrijheden van anderen.”

12 De artikelen 16 en 17 van de verordening bepalen respectievelijk dat de betrokkene het recht heeft om rectificatie te verkrijgen van onjuiste persoonsgegevens (recht op rectificatie), en dat hij in bepaalde omstandigheden het recht heeft op wissing van deze gegevens (recht op gegevenswissing of „recht op vergetelheid”).

13 Artikel 18 van die verordening, met als opschrift „Recht op beperking van de verwerking”, bepaalt in lid 1:

„De betrokkene heeft het recht van de verwerkingsverantwoordelijke de beperking van de verwerking te verkrijgen indien een van de volgende elementen van toepassing is:

- a) de juistheid van de persoonsgegevens wordt betwist door de betrokkene, gedurende een periode die de verwerkingsverantwoordelijke in staat stelt de juistheid van de persoonsgegevens te controleren;

- b) de verwerking is onrechtmatig en de betrokkene verzet zich tegen het wissen van de persoonsgegevens en verzoekt in de plaats daarvan om beperking van het gebruik ervan;
- c) de verwerkingsverantwoordelijke heeft de persoonsgegevens niet meer nodig voor de verwerkingsdoeleinden, maar de betrokkene heeft deze nodig voor de instelling, uitoefening of onderbouwing van een rechtsvordering;
- d) de betrokkene heeft overeenkomstig artikel 21, lid 1, bezwaar gemaakt tegen de verwerking, in afwachting van het antwoord op de vraag of de gerechtvaardigde gronden van de verwerkingsverantwoordelijke zwaarder wegen dan die van de betrokkene.”

14 Artikel 21 AVG („Recht van bezwaar”) bepaalt in lid 1:

„De betrokkene heeft te allen tijde het recht om vanwege met zijn specifieke situatie verband houdende redenen bezwaar te maken tegen de verwerking van hem betreffende persoonsgegevens op basis van artikel 6, lid 1, onder e) of f), met inbegrip van profilering op basis van die bepalingen. De verwerkingsverantwoordelijke staakt de verwerking van de persoonsgegevens tenzij hij dwingende gerechtvaardigde gronden voor de verwerking aanvoert die zwaarder wegen dan de belangen, rechten en vrijheden van de betrokkene of die verband houden met de instelling, uitoefening of onderbouwing van een rechtsvordering.”

15 Artikel 23, lid 1, AVG luidt als volgt:

„De reikwijdte van de verplichtingen en rechten als bedoeld in de artikelen 12 tot en met 22 en artikel 34, alsmede in artikel 5 voor zover de bepalingen van die artikelen overeenkomen met de rechten en verplichtingen als bedoeld in de artikelen 12 tot en met 22, kan door middel van een Unierechtelijke of lidstaatrechtelijke wetgevingsmaatregel die op de verwerkingsverantwoordelijke of de verwerker van toepassing is worden beperkt, op voorwaarde dat die beperking de wezenlijke inhoud van de grondrechten en fundamentele vrijheden onverlet laat en in een democratische samenleving een noodzakelijke en evenredige maatregel is ter waarborging van:

[...]

- i) de bescherming van de betrokkene of van de rechten en vrijheden van anderen;

Eerste vraag

29 Met zijn eerste vraag wenst de verwijzende rechter in wezen te vernemen of artikel 12, lid 5, en artikel 15, leden 1 en 3, AVG aldus moeten worden uitgelegd dat de **verwerkingsverantwoordelijke ook verplicht is om aan de betrokkene kosteloos een eerste kopie van de hem betreffende persoonsgegevens die worden verwerkt te verstrekken** wanneer dit verzoek wordt gedaan met een ander doel dan de in overweging 63, eerste volzin, van deze verordening vermelde doeleinden.

30 Vooraf zij eraan herinnerd dat volgens vaste rechtspraak bij de uitlegging van een Unierechtelijke bepaling niet alleen rekening moet worden gehouden met haar bewoordingen, maar ook met haar context en met de doelstellingen van de regeling

waarvan zij deel uitmaakt [arrest van 12 januari 2023, Österreichische Post (Informatie over de ontvangers van persoonsgegevens), C-154/21, EU:C:2023:3, punt 29].

31 Wat in de eerste plaats de bewoordingen van de relevante bepalingen betreft, moet ten eerste worden opgemerkt dat in artikel 12, lid 5, AVG het beginsel is neergelegd dat **de uitoefening van het recht van inzage** van de betrokkene van de gegevens die worden verwerkt en de daarop betrekking hebbende informatie voor de betrokkene geen kosten met zich meebrengen. Bovendien worden in deze bepaling twee redenen genoemd waarom een verwerkingsverantwoordelijke ofwel een redelijke vergoeding kan aanrekenen in het licht van de administratieve kosten, ofwel kan weigeren gevolg te geven aan een verzoek. Die redenen hebben betrekking op gevallen van misbruik van recht waarin de verzoeken van de betrokkene „kennelijk ongegrond” of „buitensporig” zijn, met name vanwege hun repetitieve karakter.

32 In dit verband heeft de verwijzende rechter uitdrukkelijk opgemerkt dat het verzoek van de betrokkene geen misbruik opleverde.

33 Ten tweede wordt het recht van inzage van de betrokkene van de hem betreffende gegevens die worden verwerkt en de daarop betrekking hebbende informatie – dat integrerend deel uitmaakt van het recht op de bescherming van persoonsgegevens – gewaarborgd door artikel 15, lid 1, AVG. Volgens de bewoordingen van deze bepaling hebben de betrokkenen recht van inzage van de hen betreffende persoonsgegevens die worden verwerkt.

34 Bovendien blijkt uit artikel 15, lid 3, AVG dat de verwerkingsverantwoordelijke een kopie verstrekt van de persoonsgegevens die worden verwerkt en dat hij een redelijke vergoeding kan vragen voor elke bijkomende kopie waarom de betrokkene verzoekt. Dienaangaande wordt in lid 4 van dat artikel gespecificeerd dat lid 3 ervan aan die persoon een „recht” verleent. Een dergelijke betaling kan door de verwerkingsverantwoordelijke dus enkel worden gevraagd wanneer de betrokkene reeds kosteloos een eerste kopie van zijn gegevens heeft verkregen en opnieuw een dergelijk verzoek doet.

35 Zoals het Hof reeds heeft geoordeeld, blijkt uit de tekstuele analyse van artikel 15, lid 3, eerste volzin, AVG dat deze bepaling **de betrokkene het recht verleent om een getrouwe reproductie te verkrijgen van zijn – in ruime zin opgevatte – persoonsgegevens die zijn bewerkt op een manier die moet worden aangemerkt als „verwerking [door de verwerkingsverantwoordelijke]”** (arrest van 4 mei 2023, Österreichische Datenschutzbehörde en CRIF, C-487/21, EU:C:2023:369, punt 28).

36 **Bijgevolg volgt uit een gecombineerde lezing van artikel 12, lid 5, en artikel 15, leden 1 en 3, AVG, ten eerste dat de betrokkene het recht heeft om kosteloos een eerste kopie te verkrijgen van de hem betreffende persoonsgegevens die worden verwerkt**, en ten tweede dat de verwerkingsverantwoordelijke onder bepaalde voorwaarden een redelijke vergoeding kan aanrekenen met het oog op de administratieve kosten, of kan weigeren aan een verzoek gevolg te geven als het kennelijk ongegrond of buitensporig is.

37 In casu moet worden opgemerkt dat een arts die de in artikel 4, punt 2, AVG bedoelde bewerkingen met betrekking tot de gegevens van zijn patiënten verricht, moet worden

aangemerkt als een „verwerkingsverantwoordelijke” in de zin van artikel 4, punt 7, van die verordening, die onderworpen is aan de verplichtingen die uit die hoedanigheid voortvloeien, in het bijzonder het waarborgen van inzage van persoonsgegevens op verzoek van de betrokkene.

38 Vastgesteld moet worden dat noch de bewoordingen van artikel 12, lid 5, AVG, noch die van artikel 15, leden 1 en 3, van deze verordening de kosteloze verstrekking van een eerste kopie van de persoonsgegevens afhankelijk stellen van de voorwaarde dat deze personen een reden aanvoeren voor hun verzoek. **Deze bepalingen bieden de verwerkingsverantwoordelijke dus niet de mogelijkheid om te verlangen dat de betrokkene zijn verzoek om inzage motiveert.**

39 Wat in de tweede plaats de context betreft van voormelde bepalingen, dient te worden benadrukt dat artikel 12 AVG deel uitmaakt van afdeling 1 van hoofdstuk III van deze verordening, welke afdeling onder meer betrekking heeft op het in artikel 5, lid 1, onder a), van die verordening vermelde transparantiebeginsel.

40 Artikel 12 AVG bevat dus algemene verplichtingen van de verwerkingsverantwoordelijke met betrekking tot de transparantie van informatie en communicatie alsook de nadere regels voor de uitoefening van de rechten van de betrokkene.

41 Artikel 15 AVG, dat deel uitmaakt van afdeling 2 van hoofdstuk III, die informatie en toegang tot persoonsgegevens betreft, vervolledigt het transparantiekader van de AVG door aan de betrokkene een recht van inzage in zijn persoonsgegevens te verlenen en een recht op informatie over de verwerking van die gegevens.

42 Bovendien moet worden opgemerkt dat volgens overweging 59 AVG „[e]r [...] regelingen voorhanden [dienen] te zijn om de betrokkene in staat te stellen zijn rechten uit hoofde van deze verordening gemakkelijker uit te oefenen, zoals mechanismen om te verzoeken om met name inzage in en rectificatie of wissing van persoonsgegevens en deze in voorkomend geval kosteloos te verkrijgen, alsmede om het recht van bezwaar uit te oefenen”.

43 Aangezien de betrokkene – zoals blijkt uit punt 38 van het onderhavige arrest – zijn verzoek om inzage van de gegevens niet hoeft te motiveren, kan de eerste volzin van overweging 63 niet aldus worden uitgelegd dat dit verzoek moet worden afgewezen indien het een ander doel heeft dan het zich op de hoogte stellen van de verwerking van de gegevens en de rechtmatigheid ervan te controleren. Deze overweging kan immers de in punt 35 van het onderhavige arrest in herinnering gebrachte draagwijdte van artikel 15, lid 3, AVG niet beperken.

44 In dit verband zij eraan herinnerd dat uit vaste rechtspraak volgt dat de considerans van een Unierechtelijke handeling geen bindende rechtskracht heeft en niet kan worden aangevoerd om van de bepalingen zelf van die handeling af te wijken, en evenmin om deze bepalingen uit te leggen in een zin die kennelijk in strijd is met de bewoordingen ervan (arrest van 13 september 2018, Česká pojišťovna, C-287/17, EU:C:2018:707, punt 33)

45 Overigens staat in de tweede volzin van overweging 63 te lezen dat het aan de betrokkenen verleende recht van inzage van persoonsgegevens betreffende hun gezondheid „gegevens [omvat] in hun medisch dossier, dat informatie bevat over bijvoorbeeld diagnoses, onderzoeksresultaten, beoordelingen door behandelende artsen en verrichte behandelingen of ingrepen”.

46 In die omstandigheden kan het door artikel 15, lid 1, AVG gewaarborgde recht van inzage in gezondheidsgegevens niet worden beperkt tot een van de in de eerste volzin van overweging 63 genoemde redenen door een weigering van inzage of door de verplichte betaling van een vergoeding. Hetzelfde geldt voor het in artikel 12, lid 5, en artikel 15, lid 3, van deze verordening bedoelde recht om kosteloos een eerste kopie te verkrijgen.

47 Wat in de derde plaats de doelstellingen van de AVG betreft, moet worden opgemerkt dat deze verordening – zoals blijkt uit de overwegingen 10 en 11 ervan – tot doel heeft een consistent en hoog beschermingsniveau voor natuurlijke personen binnen de Unie te waarborgen en de rechten van de betrokkenen te versterken en nader te omschrijven.

48 Het is juist met het oog op de verwezenlijking van deze doelstelling dat artikel 15, lid 1, de betrokkene een recht van inzage in zijn persoonsgegevens waarborgt (zie in die zin arrest van 22 juni 2023, Pankki S, C-579/21, EU:C:2023:501, punt 57 en aldaar aangehaalde rechtspraak).

49 Bijgevolg maken artikel 12, lid 5, en artikel 15, leden 1 en 3, AVG deel uit van de bepalingen waarmee wordt beoogd ten aanzien van de betrokkene dit recht van inzage en de transparantie van de wijze van verwerking van persoonsgegevens te waarborgen [zie in die zin arrest van 12 januari 2023, Österreichische Post (Informatie over de ontvangers van persoonsgegevens), C-154/21, EU:C:2023:3, punt 42].

50 Het beginsel dat de eerste kopie van de gegevens kosteloos is en de omstandigheid dat voor het verzoek om inzage geen specifieke redenen hoeven te worden aangevoerd, dragen er noodzakelijkerwijze toe bij dat de uitoefening door de betrokkene van de hem door de AVG verleende rechten wordt vergemakkelijkt.

51 Gelet op het belang dat de AVG toekent aan het door artikel 15, lid 1, AVG gewaarborgde recht van inzage van persoonsgegevens die worden verwerkt om dergelijke doelstellingen te bereiken, kan de uitoefening van dat recht derhalve niet worden onderworpen aan voorwaarden waarin de Uniewetgever niet uitdrukkelijk heeft voorzien, zoals de verplichting om zich te beroepen op een van de in overweging 63, eerste volzin, AVG vermelde redenen.

52 Gelet een en ander moet op de eerste vraag worden geantwoord dat artikel 12, lid 5, en artikel 15, leden 1 en 3, AVG aldus moeten worden uitgelegd dat de verwerkingsverantwoordelijke ook verplicht is om aan de betrokkene kosteloos een eerste kopie van de hem betreffende persoonsgegevens die worden verwerkt te verstrekken wanneer dit verzoek wordt gedaan met een ander doel dan de in overweging 63, eerste volzin, van die verordening vermelde doeleinden.

Derde vraag

70 Met zijn derde vraag wenst de verwijzende rechter in wezen te vernemen of artikel 15, lid 3, eerste volzin, AVG aldus moet worden uitgelegd dat in het kader van een relatie tussen arts en patiënt uit het recht op een kopie van de persoonsgegevens die worden verwerkt voortvloeit dat aan de betrokkene **een volledige kopie moet worden verstrekt van de documenten in zijn medisch dossier die zijn persoonsgegevens bevatten, dan wel enkel een kopie van die gegevens als zodanig.**

71 Om te beginnen heeft het Hof geoordeeld dat artikel 15, lid 3, eerste volzin, AVG blijkens de bewoordingen ervan de betrokkene het recht verleent om een getrouwe reproductie te verkrijgen van zijn – in ruime zin opgevatte – persoonsgegevens die zijn bewerkt op een manier die als verwerking door de verwerkingsverantwoordelijke moet worden aangemerkt (arrest van 4 mei 2023, Österreichische Datenschutzbehörde en CRIF, C-487/21, EU:C:2023:369, punt 28).

72 Vervolgens kan artikel 15 AVG niet worden uitgelegd als zou het in lid 3, eerste volzin, voorzien in een recht dat losstaat van het in lid 1 bedoelde recht. Bovendien verwijst de term „kopie” niet naar een document als zodanig, maar naar de persoonsgegevens die het bevat en die volledig moeten zijn. De kopie moet dus alle persoonsgegevens bevatten die worden verwerkt (arrest van 4 mei 2023, Österreichische Datenschutzbehörde en CRIF, C-487/21, EU:C:2023:369, punt 32).

73 Wat ten slotte de in artikel 15 AVG nagestreefde doelstellingen betreft, zij opgemerkt dat de AVG tot doel heeft de rechten van de betrokkenen te versterken en nader te omschrijven. Het in die bepaling neergelegde recht van inzage moet de betrokkene dus in staat stellen zich ervan te vergewissen dat de hem betreffende persoonsgegevens juist zijn en rechtmatig worden verwerkt. Bovendien moet de kopie van de persoonsgegevens die worden verwerkt en die de verwerkingsverantwoordelijke krachtens artikel 15, lid 3, eerste volzin, AVG moet verstrekken, alle noodzakelijke kenmerken vertonen om de betrokkene in staat te stellen de rechten die hij aan deze verordening ontleent daadwerkelijk uit te oefenen, en moet die kopie deze gegevens dus volledig en getrouw reproduceren (arrest van 4 mei 2023, Österreichische Datenschutzbehörde en CRIF, C-487/21, EU:C:2023:369, punten 33, 34 en 39).

74 Om te waarborgen dat de door de verwerkingsverantwoordelijke verstrekte informatie gemakkelijk te begrijpen is, zoals vereist in artikel 12, lid 1, AVG, gelezen in het licht van overweging 58 van deze verordening, kan het in het bijzonder onontbeerlijk zijn dat uittreksels uit documenten of zelfs volledige documenten die onder meer de persoonsgegevens bevatten die worden verwerkt, worden gereproduceerd, wanneer het in hun context plaatsen van de verwerkte gegevens noodzakelijk is om de begrijpelijkheid ervan te waarborgen (arrest van 4 mei 2023, Österreichische Datenschutzbehörde en CRIF, C-487/21, EU:C:2023:369, punt 41).

75 Derhalve houdt het recht om van de verwerkingsverantwoordelijke een kopie te verkrijgen van de persoonsgegevens die worden verwerkt, in dat aan de betrokkene een getrouwe en begrijpelijke reproductie van al deze gegevens moet worden gegeven. Dit recht

omvat het recht om een kopie te verkrijgen van uittreksels uit documenten of zelfs van volledige documenten die onder meer die gegevens bevatten indien de verstrekking van een dergelijke kopie onontbeerlijk is om de betrokkene in staat te stellen de hem bij deze verordening verleende rechten daadwerkelijk uit te oefenen (arrest van 4 mei 2023, Österreichische Datenschutzbehörde en CRIF, C-487/21, EU:C:2023:369, punt 45).

76 Wat de in het hoofdgeding aan de orde zijnde informatie betreft, moet worden opgemerkt dat de AVG gegevens noemt waarvan verzoeker in het hoofdgeding een kopie zou moeten kunnen vragen. Aldus wordt in overweging 63 van de verordening met betrekking tot persoonsgegevens betreffende de gezondheid verduidelijkt dat het recht van inzage van betrokkenen „de gegevens in hun medisch dossier [omvat], dat informatie bevat over bijvoorbeeld diagnoses, onderzoeksresultaten, beoordelingen door behandelende artsen en verrichte behandelingen of ingrepen”.

77 In dit verband heeft de Uniewetgever, zoals de advocaat-generaal in de punten 78 tot en met 80 van zijn conclusie in wezen heeft opgemerkt, wegens de gevoeligheid van persoonsgegevens die betrekking hebben op de gezondheid van natuurlijke personen benadrukt dat het belangrijk is dat de inzage van deze personen in hun gegevens in hun medisch dossier zo volledig en juist mogelijk, alsook begrijpelijk, is.

78 Wanneer het gaat om onderzoeksresultaten, adviezen van behandelende artsen en behandelingen of ingrepen bij de patiënt, die gewoonlijk vele technische gegevens of beelden omvatten, kan het verstrekken van een eenvoudige samenvatting of compilatie van die gegevens door de arts om deze in samengevoegde vorm te kunnen overleggen, het risico inhouden dat bepaalde relevante gegevens worden weggelaten of onjuist worden weergegeven of het in ieder geval moeilijker maken om de juistheid en volledigheid daarvan te controleren, en om deze te begrijpen.

79 Gelet op een en ander moet op de derde vraag worden geantwoord dat artikel 15, lid 3, eerste volzin, AVG aldus moet worden uitgelegd dat in het kader van een relatie tussen arts en patiënt uit het recht op een kopie van de persoonsgegevens die worden verwerkt voortvloeit dat aan de betrokkene een getrouwe en begrijpelijke reproductie van al deze gegevens moet worden verstrekt. **Dit recht omvat het recht om een volledige kopie te verkrijgen van de documenten in zijn medisch dossier die met name die persoonsgegevens bevatten, indien de verstrekking van een dergelijke kopie noodzakelijk is om de betrokkene in staat te stellen de juistheid en de volledigheid ervan te controleren en om de begrijpelijkheid ervan te waarborgen. Wat gegevens betreffende de gezondheid van de betrokkene betreft, omvat dit recht in ieder geval het recht om een kopie te verkrijgen van de gegevens van zijn medisch dossier, dat informatie bevat over bijvoorbeeld diagnoses, onderzoeksresultaten, beoordelingen door behandelende artsen en bij de betrokkene verrichte behandelingen of ingrepen.**

HET HOF (EERSTE KAMER) VERKLAART VOOR RECHT:

1) Artikel 12, lid 5, en artikel 15, leden 1 en 3, van verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)

moeten aldus worden uitgelegd dat

de verwerkingsverantwoordelijke ook verplicht is om aan de betrokkene kosteloos een eerste kopie van de hem betreffende die worden verwerkt te verstrekken wanneer dit verzoek wordt gedaan met een ander doel dan de in overweging 63, eerste volzin, van die verordening vermelde doeleinden.

2) Artikel 23, lid 1, onder i), van verordening 2016/679

moet aldus worden uitgelegd dat

een nationale wettelijke regeling die vóór de inwerkingtreding van deze verordening is vastgesteld binnen de werkingssfeer van deze bepaling kan vallen. Dit betekent echter niet dat een nationale wettelijke regeling kan worden vastgesteld die, ter bescherming van de economische belangen van de verwerkingsverantwoordelijke, de betrokkene de kosten doet dragen van een eerste kopie van de hem betreffende persoonsgegevens die worden verwerkt.

3) Artikel 15, lid 3, eerste volzin, van verordening 2016/679

moet aldus worden uitgelegd dat

in het kader van een relatie tussen arts en patiënt uit het recht op een kopie van de persoonsgegevens die worden verwerkt voortvloeit dat aan de betrokkene een getrouwe en begrijpelijke reproductie van al deze gegevens moet worden verstrekt. Dit recht omvat het recht om een volledige kopie te verkrijgen van de documenten in zijn medisch dossier die met name die persoonsgegevens bevatten, indien de verstrekking van een dergelijke kopie noodzakelijk is om de betrokkene in staat te stellen de juistheid en de volledigheid ervan te controleren en om de begrijpelijkheid ervan te waarborgen. Wat gegevens betreffende de gezondheid van de betrokkene betreft, omvat dit recht in ieder geval het recht om een kopie te verkrijgen van de gegevens van zijn medisch dossier, dat informatie bevat over bijvoorbeeld diagnoses, onderzoeksresultaten, beoordelingen door behandelende artsen en bij de betrokkene verrichte behandelingen of ingrepen.

HET BEGRIP DAGELIJKS BESTUUR

Waar de Raad van State in het verleden consequent oordeelde dat een gedelegeerd bestuurder als dagelijks bestuurder van een vennootschap niet bevoegd was om een offerte voor een overheidsopdracht op geldige wijze te ondertekenen, kon recent het eerste barstje in dit standpunt worden vastgesteld.

1. Het nieuwe Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen

Ten gevolge van de invoering van het nieuwe Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen ontstond de vraag of de vroegere rechtspraak van de Raad van State ook onder het nieuwe artikel 7:121 en de hierin opgenomen definitie van het begrip: “dagelijks bestuur” stand ging houden. In de memorie van toelichting bij deze nieuwe wetgeving wordt immers gesteld dat de beslissing tot intekening op een overheidsopdracht onder het dagelijks bestuur kan vallen.

2. Arrest Raad van State dd. 5 februari 2021

In het arrest nr. 249.726 dd. 5 februari 2021 spreekt de Raad van State zich voor het eerst voorzichtig uit over de toepassing van het nieuwe artikel 7:121 door te doen uitschijnen dat de ondertekening van de offerte door een gedelegeerd bestuurder als dagelijks bestuurder niet langer vanzelfsprekend tot gevolg heeft dat de inschrijving substantieel onregelmatig is. In de situatie die aan de Raad van State werd voorgelegd, was er sprake van een overheidsopdracht uitgeschreven door De Vlaamse Waterweg nv met betrekking tot de gunning van een overheidsopdracht voor werken met als voorwerp “*Kanaal Gent–Terneuzen te Gent. Herbouw Meulestedebrug en omgevingsaanleg*”.

In navolging van de gunning van deze opdracht werd door één van de niet weerhouden kandidaten een vordering tot schorsing bij UDN (“uiterst dringende noodzakelijkheid”) bij de Raad van State ingediend. Ter staving van haar vordering werd aangehaald dat de offerte van de weerhouden kandidaat niet geldig was ondertekend en aldus substantieel onregelmatig was.

De weerhouden kandidaat, *in casu* een tijdelijke maatschap die bestond uit meerdere partijen, had immers haar offerte slechts door één persoon laten ondertekenen en indienen. De wijze van indiening was georganiseerd op basis van onderscheiden lastgevingen en onderlastgevingen vanwege elk lid van de tijdelijke maatschap. Deze manier van werken is geoorloofd op voorwaarde dat de opeenvolging van lastgevingen voor elk lid van de maatschap juridisch correct is.

Voor één van de leden van de tijdelijke maatschap had de indiener van de offerte een lastgeving bekomen van een persoon die eerder zelf reeds een lastgeving had ontvangen van de gedelegeerd bestuurder van dit specifieke lid.

De niet weerhouden kandidaat greep dit laatste aan als problematisch. Overeenkomstig de statuten van dit lid was het de gedelegeerd bestuurder immers slechts toegestaan om handelingen van dagelijks bestuur te stellen. Er werden aan hem geen ruimere bevoegdheden toegestaan, zoals de bevoegdheid om offertes voor overheidsopdrachten te ondertekenen. De niet weerhouden kandidaat verwees in haar verzoekschrift naar de vaststaande rechtspraak van de Raad van State hieromtrent.

In haar beoordeling stelde de Raad van State echter enigszins verassend dat haar eerdere rechtspraak dateerde van vóór de inwerkingtreding van het nieuwe Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen en dat er gekeken moest worden naar het nieuwe Wetboek en de bijhorende memorie van toelichting. De Raad van State stelt in haar arrest vervolgens dat het begrip “*dagelijks bestuur*” in de nieuwe wetgeving:

“op het eerste gezicht niet volledig lijkt overeen te stemmen met de voorheen hieraan gegeven jurisprudentiële invulling van dat begrip”

De Raad van State gaat vervolgens niet in op deze verschillen doch stelt dat het beoordelen van een middel gebaseerd op een niet meer accurate, jurisprudentiële invulling van het begrip “*dagelijks bestuur*” niet kan plaatsvinden in het beperkte kader van een UDN-procedure.

Niettegenstaande haar standpunt oordeelde de Raad van State dat de voorafgaande vaststellingen volstonden om het middel in het kader van de UDN-procedure af te wijzen.

De Raad van State heeft aldus niet *in concreto* beoordeeld of de inschrijving voor deze opdracht al dan niet kwalificeerde als een handeling van dagelijks bestuur.

Het lijkt er evenwel op dat de Raad van State hier een eerste stap heeft gezet naar een mogelijke kentering in haar rechtspraak.

Besluit

De Raad van State lijkt in haar arrest voor de eerste maal voorzichtig toe te staan dat het ondertekenen van een offerte voor een overheidsopdracht door een gedelegeerd bestuurder kan gebeuren. Gelet op het zeer voorwaardelijke en nog niet uitdrukkelijk uitgesproken standpunt van de Raad van State lijkt het actueel nog steeds veiliger om vooralsnog een offerte niet door een gedelegeerd bestuurder te laten ondertekenen

TOEGEPAST OP DE ONDERTEKENING VAN OFFERTES

De ondertekening van offertes in overheidsopdrachten staat gekend als een struikelblok. In navolging van strenge rechtspraak van de Raad van State was het uitgangspunt dat de

ondertekening van een offerte geen handeling van dagelijks bestuur kan zijn. De ondertekening van een offerte moest daarom in de meeste gevallen uitgaan van één of meerdere bestuurders of van een volmachthouder. In een recent arrest lijkt de Raad, geïnspireerd door het gewijzigde Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen, een nieuwe weg in te slaan. Aanbesteders doen er goed aan om hier rekening mee houden in nieuwe en lopende overheidsopdrachtenprocedures.

1 DE KLASSIEKE INTERPRETATIE VAN DE RAAD VAN STATE

Klassiek oordeelt de Raad van State dat de ondertekening van een offerte in het kader van overheidsopdrachten geen daad van dagelijks bestuur kan zijn. De Raad van State steunt daartoe op de definitie van dagelijks bestuur die in de rechtspraak van het Hof van Cassatie is ontwikkeld.

Volgens het Hof van Cassatie zijn daden van dagelijks bestuur deze daden *“welke geboden zijn door de noden van het dagelijks leven van de vennootschap en die welke zowel wegens het geringe belang als wegens de noodzaak van een snelle oplossing, het optreden van de raad van bestuur zelf overbodig maken”*.

In de context van overheidsopdrachten leidde deze omschrijving van het dagelijks bestuur ertoe dat de ondertekening van een offerte nooit werd beschouwd als een daad van dagelijks bestuur. Bijgevolg werd nooit aanvaard dat een offerte wordt ondertekend door één of meerdere personen wiens bevoegdheid enkel strekt tot daden van dagelijks bestuur. Daarom werd klassiek vereist dat een offerte wordt ondertekend door de raad van bestuur als orgaan, of door één of meerdere bestuurders in overeenstemming met de gepubliceerde statuten van de inschrijver, of door een bijzondere volmachthouder.

2 VAN EEN NIEUWE DEFINITIE VAN HET DAGELIJKS BESTUUR...

Sinds de inwerkingtreding van het nieuw Wetboek Vennootschappen en Verenigingen kan men voor het eerst terugvallen op een wettelijke definitie van dagelijks bestuur. Artikel 7:121 van het WVV definieert het dagelijks bestuur als *“alle handelingen en de beslissingen die niet verder reiken dan de behoeften van het dagelijks leven van de vennootschap, evenals de handelingen en de beslissingen die om reden van het minder belang dat ze vertonen of omwille van hun spoedeisend karakter de tussenkomst van de raad van bestuur, de enige bestuurder of de directieraad niet rechtvaardigen”*.

Wat opvalt, is dat deze definitie is geïnspireerd op de definitie zoals ontwikkeld in de rechtspraak van het Hof van Cassatie, maar dat er niet langer sprake is van cumulatieve voorwaarden. De nieuwe definitie van het dagelijks bestuur leidt zo tot een ruimere invulling van dit begrip.

De parlementaire voorbereiding verduidelijkt dat onder het dagelijks bestuur vallen: *“handelingen die, hetzij niet verder reiken dan de behoeften van het dagelijks leven van de vennootschap, hetzij een gering belang vertonen, hetzij een spoedeisend karakter hebben”*.

De wetgever maakte de bewuste keuze om deze voorwaarden naast mekaar te laten bestaan en deze niet cumulatief op te leggen. De wetgever heeft daarbij ook specifiek aandacht voor de ondertekening van offertes in overheidsopdrachten, waar men voorziet: “zo kan de beslissing tot intekening op een overheidsopdracht (...) onder het dagelijks bestuur vallen”.

Of de ondertekening van een offerte in een concreet geval een handeling van dagelijks bestuur is, zal dan steeds aan de wettelijke voorwaarden moeten worden afgetoetst.

3 ... NAAR EEN NIEUWE RECHTSPRAAK VAN DE RAAD VAN STATE

In een recent arrest nr. 249.726 van 5 februari 2021 moest de Raad van State voor het eerst ingaan op de impact van de nieuwe definitie van het dagelijks bestuur, zoals voorzien in artikel 7:121 van het WVV.

In deze procedure vorderde de verzoekende partij de schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de bestreden gunningsbeslissing. De verzoekende partij was van mening dat de offerte van de gekozen inschrijver niet rechtsgeldig was ondertekend. Meer bepaald wees de verzoekende partij erop dat de ondertekening van de offerte geen handeling van dagelijks bestuur kan zijn, zodat de offerte niet kan worden ondertekend door diegene die enkel bevoegd is voor handelingen van dagelijks bestuur.

In het schorsingsarrest, waarin de Raad enkel uitspraak doet “op het eerste zicht”, oordeelde hij dat het middel van de verzoekende partij nog gesteund was op de “*niet meer volledig accurate jurisprudentiële invulling van het begrip ‘dagelijks bestuur’*”, zodat het middel voor juridische betwisting vatbaar is. Bijgevolg kwam het middel volgens de Raad niet in aanmerking om te worden behandeld in een procedure bij uiterst dringende noodzakelijkheid.

Hoewel de Raad van State er niet verder op inging, lijkt het alleszins duidelijk dat de Raad een relevant verschil ziet tussen de oude, jurisprudentiële definitie van het dagelijks bestuur en de nieuwe, wettelijke definitie ervan. Minstens kan men uit het arrest van 5 februari 2021 afleiden dat de Raad er rekening mee houdt dat, in een concreet geval, de ondertekening van een offerte in de context van overheidsopdrachten een handeling van dagelijks bestuur kan zijn.

De rechtspraak van de Raad zal alleszins nog verder moeten worden ontwikkeld, om meer houvast te bieden.

4 AANDACHTSPUNT VOOR AANBESTEDERS EN INSCHRIJVERS

Het mag duidelijk zijn dat er nog enkele open vragen blijven en dat de Raad in de toekomst nog expliciet zal moeten bevestigen dat een offerte in een concreet geval mag worden ondertekend in het kader van dagelijks bestuur.

Niettemin is het nu al duidelijk dat er één en ander wijzigt voor de betrokken partijen in een overheidsopdrachtenprocedure.

Aanbesteders moeten er voortaan rekening mee houden dat een offerte die werd ondertekend in het licht van het dagelijks bestuur van de vennootschap niet meer per definitie substantieel onregelmatig zal zijn.

Afhankelijk van het geval, moet de aanbesteder minstens rekening houden met de mogelijkheid dat de inschrijver kan aantonen dat de ondertekening van de offerte in het concrete geval niet verder reikt dan de behoeften van het dagelijks leven van de vennootschap, of een gering belang vertoont, of een spoedeisend karakter heeft.

Indien de inschrijver dit afdoende kan aantonen, zal de aanbesteder de ondertekening van de offerte in het kader van dagelijks bestuur moeten aanvaarden en de offerte op dit punt regelmatig verklaren.

Het lijkt wel de verplichting van de inschrijver te blijven om (als bijlage bij zijn offerte) het bewijs van ondertekeningsbevoegdheid aan te reiken. Net zoals klassiek wordt gevraagd dat de inschrijver een kopie van de gepubliceerde en gecoördineerde statuten of een eventuele volmacht bijbrengt, zal de inschrijver dus ook stukken kunnen bijbrengen waaruit blijkt dat de offerte kon worden ondertekend als een daad van dagelijks bestuur.

Het lijkt niet van de aanbesteder te kunnen worden verwacht dat hij op eigen houtje moet onderzoeken of de ondertekening van de offerte in het concrete geval niet verder reikt dan de behoeften van het dagelijks leven van de vennootschap, of een gering belang vertoont, of spoedeisend was.

De aanbesteder doet er dan ook goed aan om hierop te anticiperen in de opdrachtdocumenten en daarin te verduidelijken dat de inschrijver bij zijn offerte een bewijs van handtekenbevoegdheid moet voegen. Dit bewijs hoeft dan niet langer beperkt te zijn tot een afschrift van de gepubliceerde en gecoördineerde statuten of een bijzondere volmacht, maar kan dus ook gelegen zijn in andere stukken waaruit blijkt dat de ondertekening een daad van dagelijks bestuur is. Door hier uitdrukkelijk op te wijzen, stelt de aanbesteder de inschrijvers alleszins in staat om kennis te nemen van deze mogelijkheid.

Ook in lopende overheidsopdrachtenprocedures, waarin nog geen melding is gemaakt van de stukken die de handtekenbevoegdheid kunnen aantonen (evt. in de context van het dagelijks bestuur), houdt een aanbesteder hier best rekening mee.

Concreet zal de aanbesteder in het regelmatigheidsonderzoek van de offertes rekening moeten houden met de mogelijkheid dat de offerte is ondertekend in het licht van dagelijks bestuur en kan hierover bijkomende informatie worden opgevraagd bij de inschrijver.

Voor inschrijvers blijft het uitgangspunt dat de ondertekening van de offerte moet gebeuren door diegene(n) die daartoe bevoegd is of zijn, conform de statuten van de vennootschap of op grond van een volmacht en dat zij deze bevoegdheid moeten aantonen aan de aanbesteder. Inschrijvers kunnen er vanaf nu rekening mee houden dat het mogelijk is om deze ondertekeningsbevoegdheid onder te brengen in het dagelijks bestuur, indien aan de voorwaarden uit artikel 7:121 WvV is voldaan.

Voor een gedetailleerder uitwerking van de begrippen delegatie en daden van dagelijks bestuur en handtekeningsbevoegdheid verwijzen we naar ons **HANDBOEK masterclass 2022 “ADMINISTRATIEF EENVOUDIGER STRUCTUREN VAN HET AANKOOPPROCES VIA INTERNE DELEGATIE (bestelformulier in fine van deze nieuwsbrief)**

GUNNINGCRITERIA VERSUS SELECTIECRITERIA

**RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK XIIe KAMER
ARREST nr. 251.924 van 26 oktober 2021 in de zaak A. 230.976/XII-8911**

STANDPUNT VERZOEKER

De verzoekende partij neemt als uitgangspunt dat een selectie criterium peilt naar de geschiktheid van de inschrijver terwijl een gunningscriterium peilt naar de kwaliteit van de offerte. Op grond van artikel 81, §2, eerste lid, 3°, b), van de wet overheidsopdrachten 2016 mag weliswaar de ervaring van het personeel voor de uitvoering van de opdracht ook als gunningscriterium worden gebruikt maar louter wanneer de kwaliteit van dat personeel een aanzienlijke invloed kan hebben op het niveau van de uitvoering van de opdracht.

Te dezen blijkt volgens haar uit niets dat bij het eerste gunningscriterium in het bestek aan die cumulatieve vereisten zou zijn voldaan zodat de verwerende partij met het eerste gunningscriterium in wezen een selectie criterium toepast wat verboden is.

Zo is de kwaliteit en ervaring van het personeel volgens haar te onderscheiden van de ervaring van de onderneming, waarnaar het eerste gunningscriterium verwijst. De verwerende partij peilt met dit criterium niet naar het personeel. Voorts, zo vervolgt zij, heeft de verwerende partij in de selectie leidraad en nadien in het bestek inzake ervaring en referenties exact dezelfde termen gehanteerd. De verwerende partij vermeldt volgens de verzoekende partij trouwens nog eens zelf expliciet in het bestek onder I. 5. dat zij hiermee peilt naar de bekwaamheid van de inschrijver en niet naar de kwaliteit van de inschrijving. Dat blijkt ook uit het feit dat door de verwerende partij onder I.10 van het bestek wordt

bepaald dat de inschrijver met de meeste 'ervaring/referenties' als zeer goed wordt beoordeeld.

Er is volgens de verzoekende partij overigens weinig of geen terugkoppeling naar de concrete opdracht,

STANDPUNT VERWEERDER

Ten gronde voert de verwerende partij aan dat het peilen naar ervaring en referenties hier wel degelijk mag worden beschouwd als een wettig gunningscriterium. Dit volgt volgens haar onomstotelijk uit artikel 67, lid 2, eerste alinea, b, van richtlijn 2014/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 'betreffende het plaatsen van overheidsopdrachten en tot intrekking van Richtlijn 2004/18/EG', overweging 94 bij die richtlijn en artikel 81, § 2, eerste lid, 3°, b), van de wet overheidsopdrachten 2016.

De verwerende partij merkt op dat zij met het eerste gunningscriterium 'ervaring/referenties' niet zozeer op algemene en abstracte wijze wenste te peilen naar de capaciteiten van de inschrijvers zelf, maar wel naar de wijze waarop de inschrijvers hun personeel en materieel zouden inzetten om de kwalitatieve uitvoering van de opdracht in kwestie te kunnen waarborgen.

Het was volgens haar niet haar opzet om dit criterium uitsluitend te linken aan de verdiensten en merites van de inschrijvers in algemene zin, los van de context van de huidige opdracht, maar wel om de intrinsieke mate van meerwaarde van de offertes te beoordelen.

Voorts wijst zij nog op de grote beoordelingsvrijheid van de aanbestedende dienst bij de keuze van de gunningscriteria. Zowel in de Europese richtlijnen als in de Belgische reglementering is een "exemplatieve lijst" van gunningscriteria opgenomen. De gekozen gunningscriteria moeten verband houden met het voorwerp van de opdracht. Bovendien moeten ze betrekking hebben op de aard van de opdracht of op de wijze van uitvoering ervan. Dit is volgens haar hier het geval. Ook beklemtoont de verwerende partij dat de aanbestedende dienst over een beoordelingsmarge beschikt om de beoordelingsmethode van de gunningscriteria te bepalen en dat deze beoordelingsvrijheid enkel wordt beperkt door de modaliteiten beschreven in de opdrachtdocumenten en de beginselen van behoorlijk bestuur.

BEOORDELING

Ten gronde voert de verzoekende partij aan dat de verwerende partij met het eerste gunningscriterium in wezen een selectiecriterium hanteert.

11.2.Artikel 71 van de wet overheidsopdrachten 2016 luidt:

"Het selectiecriterium of de selectiecriteria kunnen betrekking hebben op : 1° geschiktheid om de beroepsactiviteit uit te oefenen; en/of

2° de economische en financiële draagkracht; en/of 3° de technische en beroepsbekwaamheid.

De aanbestedende overheid mag alleen deze criteria als voorwaarde voor deelname opleggen aan de kandidaten en inschrijvers. Zij beperken deze voorwaarden tot die welke kunnen garanderen dat een kandidaat of inschrijver over de juridische en financiële middelen en de technische bekwaamheden en beroepsbekwaamheden beschikt om de te gunnen opdracht uit te voeren. Alle voorwaarden houden verband met en staan in verhouding tot het voorwerp van de opdracht.

De Koning geeft nadere invulling aan de modaliteiten voor het vaststellen van deze voorwaarden.”

Overeenkomstig artikel 81, § 2, eerste lid, 3°, van de wet overheidsopdrachten 2016 wordt de economisch meest voordelige offerte uit het oogpunt van de aanbestedende dienst vastgesteld rekening houdend met de beste prijs-kwaliteitverhouding die wordt bepaald op grond van de prijs of de kosten alsook criteria waaronder kwalitatieve, milieu- of sociale aspecten, die verband houden met het voorwerp van de betrokken opdracht. Nog volgens deze bepaling mag het daarbij onder meer gaan om criteria inzake “de organisatie, de kwalificatie en de ervaring van het personeel voor de uitvoering van de opdracht, wanneer de kwaliteit van dat personeel een aanzienlijke invloed kan hebben op het niveau van de uitvoering van de opdracht”.

Overeenkomstig artikel 81, § 3, eerste lid, van de wet overheidsopdrachten 2016 worden gunningscriteria geacht verband te houden met het voorwerp van de overheidsopdracht wanneer ze betrekking hebben op de in het kader van die opdracht te verrichten werken, leveringen of diensten, in alle opzichten en in elk stadium van de levenscyclus ervan. Het onderzoek van de offertes aan de hand van de gunningscriteria peilt naar de intrinsieke waarde van de offertes en dient te worden onderscheiden van de selectie van de kandidaten, die verband houdt met de geschiktheid van de inschrijvers om de betrokken opdracht uit te voeren.

De criteria aan de hand waarvan de aanbestedende diensten de economisch meest voordelige offerte kunnen bepalen rekening houdend met de beste prijs-kwaliteitverhouding, zijn niet limitatief opgesomd in artikel 81, § 2, eerste lid, van de wet overheidsopdrachten 2016.

De keuzevrijheid voor de aanbestedende dienst om de gunningscriteria te bepalen is echter niet onbeperkt. Die keuze mag geen betrekking hebben op andere criteria dan die welke strekken tot bepaling van de economisch meest voordelige offerte en ze moeten verband houden met het voorwerp van de opdracht.

Ongeacht de keuzevrijheid waarover de aanbestedende dienst bij de vaststelling van de gunningscriteria beschikt, dienen deze bovendien te worden geformuleerd op een wijze waardoor alle redelijk geïnformeerde en normaal zorgvuldige inschrijvers in staat zijn deze criteria op dezelfde wijze te interpreteren.

Het eerste gunningscriterium 'ervaring/referenties' betreft in beginsel niet de intrinsieke waarde van de offerte, maar de geschiktheid van de inschrijver en mag dan ook niet als gunningscriterium worden gehanteerd, behoudens met toepassing van voormeld artikel 81,

§ 2, eerste lid, 3°, b) van de wet overheidsopdrachten 2016, namelijk wanneer het criterium betrekking heeft op “de organisatie, de kwalificatie en de ervaring van het personeel voor de uitvoering van de opdracht, wanneer de kwaliteit van dat personeel een aanzienlijke invloed kan hebben op het niveau van de uitvoering van de opdracht”.

Zo een aanbestedende dienst zich wil beroepen op een dergelijke uitzondering, mag van die dienst worden verwacht dat zij zulks aantoont of dat duidelijk uit de dossierstukken blijkt dat aan deze voorwaarden is voldaan.

Er is echter, zoals hierna zal blijken, niet aan de voorwaarden voldaan om op grond van voormeld artikel 81, § 2, eerste lid, 3°, b) van de wet overheidsopdrachten 2016 'ervaring/referenties' als gunningscriterium te kunnen hanteren.

11.5.1. Zo blijkt het gunningscriterium 'ervaring/referenties' zoals omschreven in het bestek slechts op algemene wijze te peilen naar de “inschrijver” met de “meeste ervaring/referenties”, en dus geenszins naar de ervaring van het bij de uitvoering van de kwetsieuze opdracht betrokken personeel.

Ook blijkt nergens uit het bestek dat de verwerende partij de inschrijvers specifieke inlichtingen zou hebben gevraagd aangaande het personeel

Evenmin maakt de verwerende partij aannemelijk dat de kwaliteit van het personeel een aanzienlijke invloed kan hebben op het niveau van de uitvoering van de opdracht, zoals dat bijvoorbeeld het geval kan zijn bij een overheidsopdracht voor intellectuele diensten. In casu betreft het een overheidsopdracht voor werken, namelijk de vervanging van het buitenschrijnwerk en het isoleren en afwerken van de buitengevels van een gemeentehuis. De koppeling aan specifieke prestaties in het kader van de voorliggende opdracht, waarnaar de verwerende partij verwijst in haar memorie van antwoord, blijkt nergens aanwezig te zijn in de omschrijving van het gunningscriterium in het bestek, waar slechts op algemene wijze verwezen wordt naar 'de inschrijver' met de 'meeste ervaring/referenties'.

Zo ook schrijft de verwerende partij in het bestek niet voor dat het personeel dat de opdracht moet uitvoeren, daadwerkelijk moet voldoen aan bepaalde kwaliteitsnormen en alleen mag worden vervangen met toestemming van de aanbestedende dienst.

Het verslag van nazicht doet evenmin anders oordelen.

Er blijkt dus enkel te zijn geoordeeld op grond van de algemene referenties van de inschrijver, geenszins op grond van de ervaring van het personeel voor de uitvoering van de specifieke opdracht.

Ook blijken in wezen slechts het aantal en de omvang van de referenties te zijn beoordeeld wat evenmin lijkt te beantwoorden aan de doelstelling van een onderzoek naar de intrinsieke kwaliteit van een offerte.

Voorts wordt vastgesteld dat de gekozen inschrijver dezelfde lijst van dertien referenties die hij heeft opgegeven in zijn aanvraag tot deelneming, vervolgens heeft gevoegd bij zijn

offerte. Anders dan vermeld in het verslag van nazicht blijkt uit het administratief dossier overigens niet dat de gekozen inschrijver bij zijn aanvraag tot deelneming of bij zijn offerte attesten van goede uitvoering ondertekend door de opdrachtgever heeft toegevoegd, noch dat in de opgegeven referentielijst enig budget of kostprijs werd vermeld. Deze vaststelling in het auditoraatsverslag wordt in haar laatste memorie niet betwist door de verwerende partij.

Aldus kan evenmin worden aangenomen dat niet de algemene ervaring van de inschrijver, maar wel de ervaring van bepaalde uitvoerders van de inschrijver werd beoordeeld in het kader van het gunningscriterium.

De beweerde wens van de verwerende partij om met het criterium 'ervaring/referenties' niet zozeer op algemene en abstracte wijze te peilen naar de capaciteiten van de inschrijvers zelf, dan wel naar de wijze waarop de inschrijvers hun personeel en materieel zouden inzetten om de kwalitatieve uitvoering van de opdracht in kwestie te kunnen waarborgen, vindt dan ook geen bevestiging in de bestreden beslissing en de beoordeling van de offertes in het bijhorende verslag van nazicht.

Indien al zou worden aangenomen dat dergelijke wens verenigbaar zou kunnen zijn met de bewoordingen van het bestek, dient in elk geval te worden vastgesteld dat dit niet de wijze blijkt te zijn waarop de verwerende partij het litigieuze gunningscriterium bij de beoordeling van de offertes effectief heeft gehanteerd. Het gunningscriterium blijkt evenmin te zijn geformuleerd op een wijze die alle redelijk geïnformeerde en zorgvuldige inschrijvers toelaat het in die zin en op dezelfde wijze te interpreteren.

11.6. Aldus wordt niet aangetoond dat dit criterium, zoals het in wezen werd toegepast, mag worden beschouwd als een gunningscriterium en niet als een selectiecriterium.

Deze vaststelling is van aard om de gehele gunningsprocedure aan te tasten.

In de mate dat een schending wordt aangevoerd van de artikelen 71 en 81 van de wet overheidsopdrachten 2016 samengenomen met de materiële motiveringsplicht en van het zorgvuldigheidsbeginsel is het middel dan ook gegrond.

Voor een gedetailleerder uitwerking van de begrippen selectie en gunningcriteriaverwijzen we naar ons

HANDBOEK masterclass 2023 TWEEDE DEEL :
“VIJF JAAR PRAKTIJKTOEPASSING VAN DE W.O.O. BIJ
SELECTIE EN GUNNINGCRITERIA”

**(nu ook verkrijgbaar voor hen die niet konden deelbemen aan de studiedag,
bestelformulier in fine van deze nieuwsbrief)**

INDEXCIJFER VAN DE CONSUMPTIEPRIJZEN VAN DE MAAND OKTOBER 2023

De Federale Overheidsdienst Economie, K.M.O., Middenstand en Energie deelt mee dat het indexcijfer van de consumptieprijzen voor de maand oktober 2023, 128.67 punten bedraagt, tegenover 128.23 punten in september 2023, hetgeen een stijging van 0.44 punt of 0.34 % betekent.

De gezondheidsindex, zoals bedoeld in de wet van 23 april 2015 (Belgisch Staatsblad van 27 april 2015), bedraagt 128.30 punten voor de maand oktober 2023.

De afgevlakte gezondheidsindex zoals bedoeld in de wet van 23 april 2015 (Belgisch Staatsblad van 27 april 2015), bedraagt 125.65 punten voor de maand oktober 2023.

De **spilindex werd overschreden in oktober 2023**. In de overheidssector worden de lonen, toelagen en vergoedingen 2 maanden na het bereiken of overschrijden van de spilindex met 2% verhoogd.

Vanaf 1 december 2023 worden de lonen van het federale overheidspersoneel dus met 2% verhoogd en de nieuwe stijgingscoëfficiënt is **2,0399**.

11 SEPTEMBER 2023. — OMZENDBRIEF. — REDUCEREN VAN VEILIGHEIDSRISICO'S IN HET KADER VAN OVERHEIDSOPDRACHTEN. — LEKKEN VAN GEVOELIGE INFORMATIE. — SPIONAGE

Tijdens zijn zitting van 20 juli 2023 heeft de Ministerraad beslist dat de federale aanbestedende overheden de Toolbox voor het reduceren van veiligheidsrisico's in het kader van overheidsopdrachten die in bijlage I wordt gevoegd moeten naleven en hanteren als interpretatie- kader. Zij moeten eveneens de in bijlage II bedoelde quickscan uitvoeren voor alle overheidsopdrachten waar er een impact kan zijn op de nationale veiligheid.

De federale aanbestedende overheden moeten terzake een voorbeeldfunctie vervullen.

De onderhavige omzendbrief treedt in werking op dag waarop ze in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekend gemaakt.

Zie Belgisch Staatsblad 25/10/2023

ONS AANBOD VOOR INTERNE OPLEIDINGEN OP UW MAAT

ALL-IN TARIEVEN GEDURENDE HET ACADEMIEJAAR 2023. 2024

De opleidingen welke we op uw maat in uw instelling kunnen verzorgen, en dit zowel nederlandstalig als franstalig vindt u terug op onze website : <https://www.caru-commv.be>

Voor al deze seminaries voorzien we een **syllabus en power point** presentatie welke digitaal (gratis) ter beschikking worden geseld van de deelnemers.

De opgegeven prijzen blijven onveranderd van toepassing tijdens het volledige academiejaar 2023-2024.

Aanvragen voor deze sessies kunnen **bij eenvoudige mail** gericht worden aan info@caru-commv.be OF rudiclaeys@telenet.be met vermelding van de gewenste sessie en de vooropgestelde uitvoeringsperiode

De exzacte uitvoeringsdata worden dan in gemeen overleg afgesproken.

U dient enkel eren passend lokaal te voorzien, wij zorgen voor laptop en beamer ter ondersteuning van de sessies

NOPG BESCHIKBARE HANDBOEKEN

HANDBOEK masterclass 2022 “ADMINISTRATIEF EENVOUDIGER STRUCTUREN VAN HET AANKOOPPROCES VIA INTERNE DELEGATIE ”

Voor de geïnteresseerden zijn **nog een paar exemplaren beschikbaar** van het handboek van masterclass 2022

Kostprijs : 30,00€. Inclusief verzending

Bestelling via mail aan info@caru-commv.be IF rudiclaeys@telenet.be met opgave van leverings en facturatieadres

HANDBOEK masterclass 2023 EERSTE DEEL

“ VIJF JAAR PRAKTIJK TOEPASSING WOO CAPITA SELECTA”

AANSPRAKELIJKHEID MANDATARISSEN NEN BESTUURDERS
VERPLICHTE RAMING
PRIJSNAZICHT EN ABNORMALE PRIJZEN
CONTRACTUELE BEPALINGEN BIJ ONDERAANNEMING

Kostprijs : 50,00€. Inclusief verzending

Bestelling via mail aan info@caru-commv.be IF rudiclaeys@telenet.be met opgave van leverings en facturatieadres

HANDBOEK masterclass 2023 TWEEDE DEEL

“ VIJF JAAR PRAKTIJK TOEPASSING WOO SELECTIE EN GUNNINGCRITERIA”

Kostprijs : 30,00€. Inclusief verzending

Bestelling via mail aan info@caru-commv.be IF rudiclaeys@telenet.be met opgave van leverings en facturatieadres

PLANNING MASTERTCLASS VOORJAAR 2024

HOU DEZE DATA vrij

**CARU MASTERCLASS 2024 “ VIJF JAAR PRAKTIJKTOEPASSING WOO
DE VERSCHILLENDE GUNNINGWIJZEN, DE MOGELIJKE GUNNINGMETHODES,EVALUATIE EN
MOTIVATIE “**

DINSDAG 12 MAART 2024 HOLIDAY INN Kattegat 1 HASSELT (deze keer met koud en warm buffet)-

DONDERDAG 21 MAART 2024 HOTEL VANDERVALK (naast Ghelamco Arena) GENT

Ondanks de gestegen prijzen voor drukwerk en catering behouden we de inschrijvingsprijs op 250,00 €